



Maatschappelijk Verantwoord Opdrachtgeven en Inkopen



1. Maatschappelijk verantwoord opdrachtgeven en inkopen	4
2. Naar maatschappelijk verantwoord opdrachtgeverschap	7
3. Meerwaarde creëren met MVOI: beleidsdoelen, ambities en acties	11
3.1 Diversiteit & Inclusie	13
3.2 Ketenverantwoordelijkheid	14
3.3 Werk en participatie (Sociaal Inkopen)	17
3.4 Vitaal & innovatief lokaal ondernemerschap	21
3.5 Klimaat	22
3.6 Gezonde leefomgeving (milieu, klimaatadaptatie en biodiversiteit)	24
Milieu: betere luchtkwaliteit en minder geluidsoverlast	24
Klimaatadaptatie	25
Natuurinclusiviteit en biodiversiteit	26
3.7 Circulariteit	26
4. Rapporteren over voortgang en evaluatie	31

Vormgeving
Intern Dienstencentrum
Multimedia



1

**Maatschappelijk
verantwoord
opdrachtgeven en
inkopen**



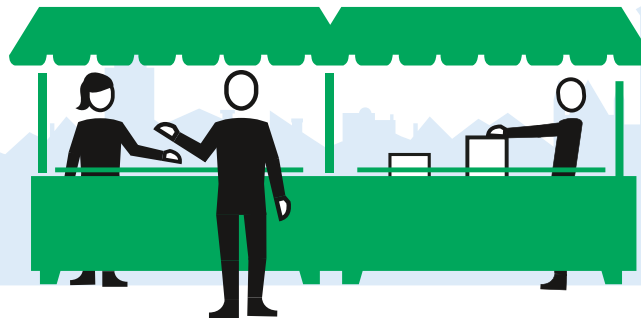
1. Maatschappelijk verantwoord opdrachtgeven en inkopen

Als gemeente Den Haag geven we iedere jaar circa 1 miljard euro uit. Een enorm bedrag, waarmee we grote impact hebben op onze stad en op de wereld om ons heen. Bij alles wat we als gemeente kopen of aanbesteden – of het nu gaat om een contract voor groenonderhoud, het brood in ons bedrijfsrestaurant, de inkoop van zorg of de aanleg van een nieuw fietspad – letten we daarom niet alleen op de laagste prijs of de hoogste kwaliteit. We kijken óók hoe ons geld kan bijdragen aan de beleidsdoelen van de gemeente op het gebied van duurzaamheid, werk voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt, de lokale economie, internationale rechtvaardigheid en inclusiviteit.

Daarmee begonnen we met het in 2018 vastgestelde en in 2020 geactualiseerde Actieplan Maatschappelijk Verantwoord Inkopen (RIS299398 en RIS305068). Daarin stonden onder meer doelstellingen om duurzaam in te kopen, om mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt aan werk te helpen en met betrekking tot ketenverantwoordelijkheid. Daarbij proberen we te voorkomen dat de producten die we kopen elders tot mensenrechtenschendingen leiden. Deze doelstellingen nemen we sindsdien mee in al onze aanbestedingen. Dat heeft al veel resultaten opgeleverd. Zo is al het vervoer voor speciale doelgroepen volledig elektrisch, passen we in steeds meer contracten *social return* toe en gebruiken we circulair beton in onze Grond, Weg, en Waterbouw-projecten.

We mogen als organisatie trots zijn op de bereikte resultaten. Tegelijkertijd is er nog veel meer mogelijk. We kunnen onze maatschappelijke impact verder vergroten door hier consequenter én met de hele organisatie over na te denken. Allereerst door al als we een opdracht uitzetten na te denken over de scope en vormgeving. Ten tweede door consequenter te sturen op het bereiken van onze doelen en de toepassing van onze criteria. En ten derde door onze inspanningen en de effecten ervan beter te monitoren. Voor al deze acties geldt: “Pas toe of leg uit!”.

Daarom heeft de gemeente op 22 november 2022 het Manifest Maatschappelijk Verantwoord Opdrachtgeven en Inkopen (MVOI) ondertekend. Met dit actieplan zetten we de stap van MVI naar MVOI.



Zo willen we de enorme impact die we als gemeente hebben nog vaker bewust en gericht in zetten om onze maatschappelijke doelen te realiseren. In de komende twee jaar gaan we de in dit Actieplan vermelde acties uitvoeren.

Zoals aangegeven in de afhandeling van de motie 'Klimaatdoelstellingen Verbonden Partijen' (RIS309640), brengt de gemeente in haar reguliere contactmomenten met het bestuur van de deelnemingen, zoals bijvoorbeeld bij het bespreken van het jaarplan, het duurzaamheidsbeleid (waar MVOI onderdeel van kan uitmaken) aan de orde en bespreekt met hen op welke wijze dit kan worden versterkt. Tijdens deze contactmomenten is de inzet van de gemeente om haar (publieke) belangen te realiseren, zonder op de stoel van het bestuur te gaan zitten. Hierbij is de gemeente afhankelijk van de mate van zeggenschap. Indien de gemeente de meerderheid van de aandelen in bezit heeft kan zij meer invloed uitoefenen, dan bij Verbonden Partijen waarbij de gemeente niet beschikt over een meerderheid.

Hoe groot of klein het budget ook is: iedere euro biedt kansen. Het is aan ons om deze kansen te verzilveren en dat vraagt om inspanning van iedereen die bij gemeentelijk opdrachtgeven betrokken is. Zo halen we samen

meer waarde uit ons geld ten gunste van onze stad en van de wereld.

Leeswijzer

Hoofdstuk 2 van dit Actieplan beschrijft beknopt de stappen die nodig zijn om eerder in het proces van opdrachtgeving te sturen op maatschappelijke impact, hoe we dit willen organiseren en hoe we het gaan monitoren.

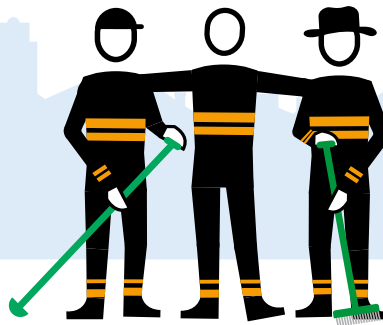
In hoofdstuk 3 werken we de MVOI-beleidsdoelen uit naar meer concrete ambities en acties en benoemen we specifieke criteria om hier invulling aan te geven. De beleidsdoelen zijn afkomstig uit het Coalitieakkoord en beleidsdocumenten die door Raad en het College eerder zijn vastgesteld. In dit hoofdstuk volgt de vertaling van deze beleidsdoelen naar de praktijk van opdrachtgeven.

In hoofdstuk 4 staat hoe we willen rapporteren over de voortgang van dit Actieplan.

In een aantal gevallen gaat het om acties die we al in gang hebben gezet, maar waar we eerder en consequenter op willen sturen en die we beter willen monitoren. Deze acties zijn aangeduid met het symbool ☒, maar hebben nog steeds onze aandacht nodig. In andere gevallen gaat het om nieuwe acties. Deze worden voorafgegaan met het symbool ☐.

2

Naar
maatschappelijk
verantwoord
opdrachtgeverschap

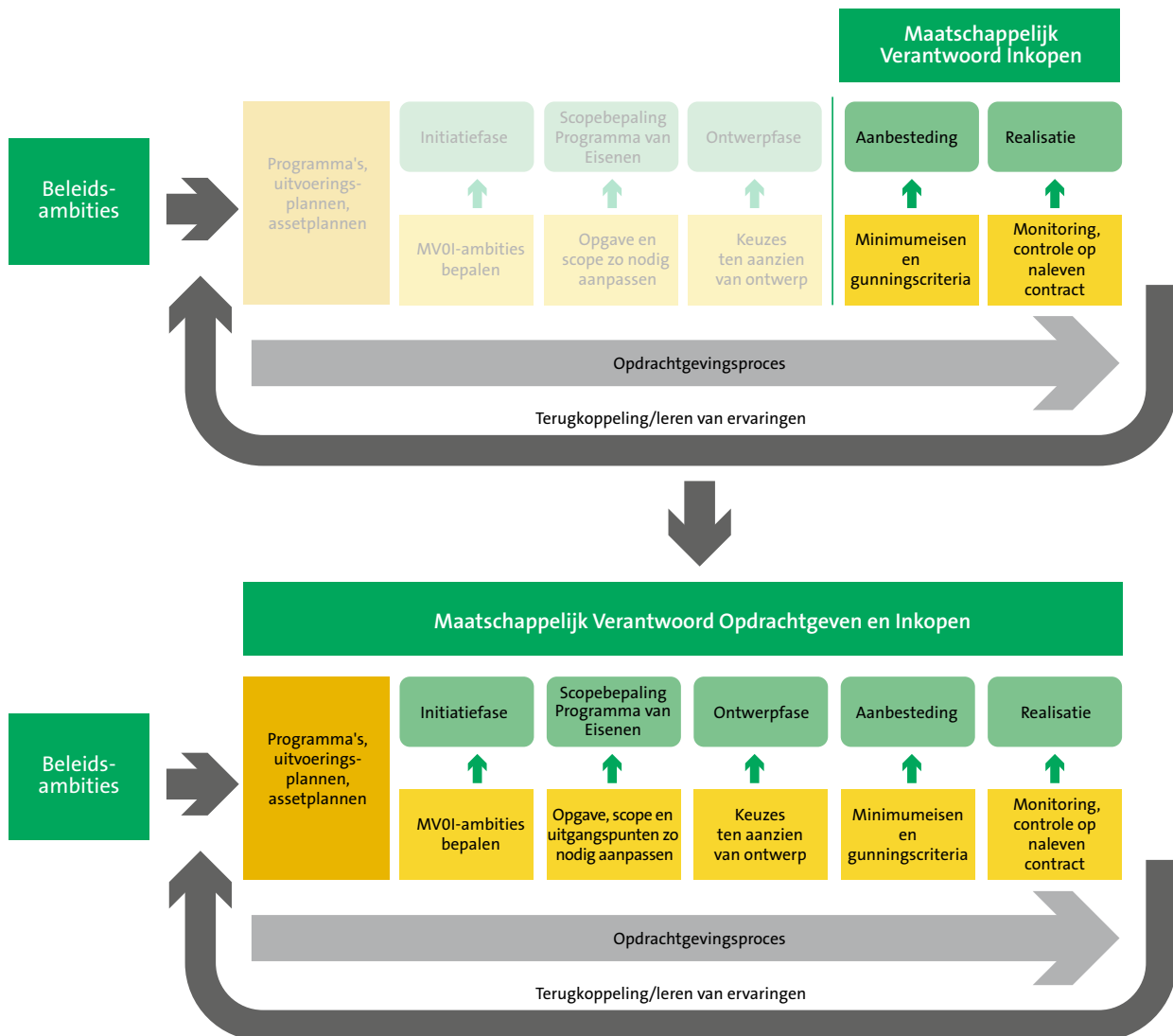


2. Naar maatschappelijk verantwoord opdrachtgeverschap

Met het beleid voor maatschappelijk verantwoord inkopen hebben we veel bereikt, maar er is meer mogelijk. We willen niet pas bij het aanbesteden, maar al eerder bij het vormgeven van de opdracht de gemeentelijke beleidsdoelen meenemen (zie figuur 1). Daarop ligt dan ook het accent in het Manifest MVOI en dit Actieplan.

Door na te denken over maatschappelijke impact bij de formulering van de aard en het bepalen van de scope van opdrachten, kunnen we meer effect sorteren. Kopen we bijvoorbeeld nieuw kantoormeubilair in of zetten we in op langere levensduur door reparatie en hergebruik, zodat we minder nieuwe materialen nodig hebben en we daarmee CO₂-uitstoot besparen? Reparatiewerkzaamheden bieden bovendien vaak kansen voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt, bijvoorbeeld door een opdracht voor te behouden aan een sociaal bedrijf of gebruik te maken van Social Return on Investment (SROI).

In andere gevallen is het wellicht mogelijk om opdrachten met elkaar te combineren en daarbij rekening te houden met verschillende beleidsdoelen, zodat we meer maatschappelijke waarde krijgen voor ons geld. Denk bijvoorbeeld aan de vernieuwing van de riolering die kansen biedt voor meer groen en waterberging (het tijdelijk opvangen van regenwater). In weer andere gevallen kunnen we de innovatiekracht van de markt aanboren door ruimte te geven aan alternatieve oplossingen of door functioneel uit te vragen. Bij uitvragen bekijken we welk probleem we willen oplossen en aan welke eisen een oplossing moet voldoen. Daarmee houden we meerdere mogelijkheden open bij de inkoop en geven we meer ruimte aan leveranciers om met een oplossing te komen met bijvoorbeeld minder materiaalgebruik of CO₂-uitstoot.



Figuur 1 – Van MVI naar MVOI

Om meer verschil te maken moeten MVOI-doelen daarom in het gehele opdrachtgevingsproces worden meegenomen. Dit vraagt om inspanning van de hele organisatie, waar MVI nu soms nog te vaak alleen tijdens het

aanbestedingsproces wordt toegepast. Met dit Actieplan willen we de stap van MVI naar MVOI zetten. We gaan de resultaten monitoren om hier goed op te kunnen sturen en indien nodig ons beleid aan te scherpen.

ACTIES

- ☐ We sturen consequent op de realisatie van MVOI-ambities gedurende het gehele proces van opdrachtgeven.
- ☐ We zorgen voor een effectieve ondersteuningsstructuur voor medewerkers die MVOI moeten toepassen.
- ☐ We gaan ervoor zorgen dat betrokkenen binnen en buiten de organisatie goed geïnformeerd zijn over de MVOI-ambities, de meerwaarde van MVOI en de instrumenten om er invulling aan te geven.
- ☐ Per programma, brede inkoopcategorie, gebiedsplan en maatschappelijke opgave worden zogenaamde MVOI-kansenkaarten opgesteld met behulp van het MVOI-Ambitiweb.¹
- ☐ Voor grotere opdrachten en projecten worden deze MVOI-kansenkaarten uitgewerkt naar meer concrete MVOI-ambities.
- ☒ We gaan door met de toetsing van leidraden voor aanbestedingen op MVOI-doelen door de Tenderboards en gaan deze op onderdelen verbeteren.
- ☐ We gaan consequenter aandacht besteden aan naleving van contracten op MVOI-gebied.
- ☐ We gaan de inspanningen voor en effecten van MVOI beter monitoren.
- ☐ Door de CO₂-uitstoot in een belangrijke inkoopcategorie in beeld te krijgen, willen we ons uiteindelijk certificeren voor niveau 5 van de CO₂-Prestatieladder, met niveau 3 en 4 als tussenstop in deze periode.

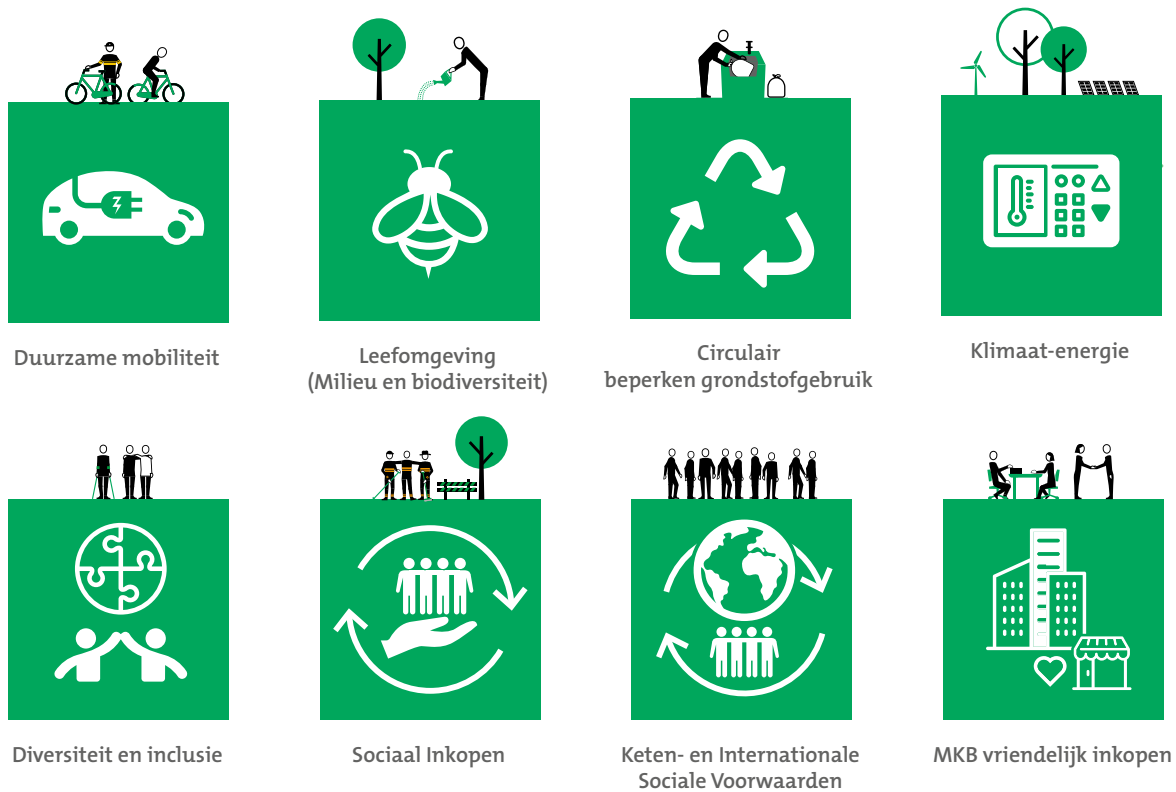
¹ Zie voor meer informatie over het Ambitiweb: <https://www.pianoo.nl/nl/handreiking-aan-de-slag-met-het-ambitiweb>

3

Meerwaarde
creëren met MVOI:
beleidsdoelen,
ambities en acties

3. Meerwaarde creëren met MVOI: beleidsdoelen, ambities en acties

Met dit Actieplan MVOI willen we een bijdrage leveren aan een aantal belangrijke maatschappelijke opgaven waar we als stad voor staan: Diversiteit & Inclusie, Ketenverantwoordelijkheid (ISV), Klimaat, Circulariteit, Leefomgeving (Milieu en biodiversiteit), Arbeidsparticipatie (SROI en sociaal inkopen) en een Vitaal en Innovatief MKB. Hieronder staat toegelicht welke ambities we voor deze beleidsdoelen nastreven, en hoe we hieraan willen bijdragen met MVOI-acties. Deze acties willen we in het gehele proces van opdrachtgeving inzetten zodat ze nog meer effect kunnen hebben.



Figuur 2—MVOI-beleidsdoelen

Bij de toepassing van de hieronder vermelde ambities en criteria geldt in alle gevallen het ‘Pas toe of leg uit’-principe. Niet elk beleidsdoel en niet elk bijbehorend criterium is voor alle opdrachten even relevant. Soms kan de toepassing van een criterium bijvoorbeeld leiden tot onevenredig hoge extra kosten.

In deze gevallen kan van de criteria uit dit Actieplan worden afgeweken, mits hierbij een bewuste afweging wordt gemaakt met een deugdelijke argumentatie. De Tenderboards hebben hierbij een toetsende rol.

A photograph of two women walking in a modern office space. The woman on the left is wearing a green sweater and black pants, and the woman on the right is wearing a brown sweater and light blue jeans. They are walking past large indoor plants in a bright, airy environment with a white railing in the foreground.

‘Durf veel punten te geven aan het doel dat jij belangrijk vindt’

INTERVIEW

Groen op de werkvloer is niet alleen aangenaam om naar te kijken. Planten zorgen ook voor zuivere lucht, werken geluiddempend en zouden stress verminderen en creativiteit aanwakkeren. Sanne le Poole en Guilia van Wijk hadden als opdracht om een nieuw bedrijf te vinden om de planten te leveren. Zij wisten elkaar direct te vinden in hun wens voor een duurzame uitvoerder.

Opdrachtgever Sanne en inkoopadviseur Guilia vertellen over de eerste vergadering hierover in het najaar van 2022. Het nieuwe bedrijf moest de planten leveren en verzorgen in 27 kantoorpanden van de gemeente. Daarvoor was een aanbesteding nodig. Daarbij verstuur je een offerte-aanvraag waar meerdere bedrijven op kunnen reageren. Zij dienen aan regels te voldoen om de opdracht te kunnen krijgen. Sanne en Guilia vonden het belangrijk dat het bedrijf circulair zou werken. Dat betekent zo min mogelijk nieuw kopen of weggooien en kapotte spullen repareren.

Guilia en Sanne bedachten de eisen waar de bedrijven sowieso aan moesten voldoen. De bemesting diende bijvoorbeeld milieuvriendelijk te zijn en bestrijden van plantenziektes diende met biologische middelen te gebeuren. Ook dachten ze na over de zogenoemde gunningscriteria. Hoe beter de bedrijven hieraan voldoen, hoe meer punten ze krijgen. Dat helpt dus om uiteindelijk als winnaar uit de bus te kunnen komen.

De gemeente heeft een team duurzaamheid. De twee hebben samen met hen lang nagedacht over hoe dit thema in de aanvraag kon komen. Sanne: 'Duurzaamheid is zo breed. Het ene bedrijf kan vervoer zonder schadelijke uitstoot regelen. En de ander gaat alle planten hergebruiken. Wat weegt dan zwaarder? Je wil de antwoorden wel goed kunnen vergelijken. Uiteindelijk hebben we daarom voor één onderwerp gekozen, namelijk hergebruik van grondstoffen.'

Daarmee kozen ze dus voor circulariteit. Dat is een van de doelen van Maatschappelijk Verantwoord Opdrachtgeven en Inkopen (MVOI). MVOI betekent dat je bij opdrachten en aanbestedingen rekening houdt met de effecten op mens en planeet. Toen de uitvraag verstuurd was reageerden er zes inschrijvers. Dat ging van bedrijven die vooral lage prijzen vroegen tot bedrijven die veel aan duurzaamheid deden.

Over de partij die als beste uit de bus kwam, Circulair Green, zijn Sanne en Guilia enthousiast. 'Alles wat je maar kunt bedenken wordt bij hen hergebruikt. Dat gaat van de kweekbakken tot gieters die gemaakt worden van gerecycled plastic. Van snoeitakken die gebruikt worden voor stekjes tot plantverzorgers die met het openbaar vervoer of de bakfiets komen.'

De twee vinden het mooi om bij dit soort trajecten rekening te houden met mens en planeet. Sanne: 'Het geeft meer voldoening. Als we ons alleen op de prijs gericht hadden, dan was er toch een andere partij uitgerold.' Guilia vult aan: 'Je kunt echt het verschil maken.'

Lessen die ze geleerd hebben in het traject? Sanne: 'Social return staat standaard opgenomen in iedere aanbesteding. Je moet dus altijd iets doen voor mensen die niet makkelijk werk kunnen vinden. Daar ligt een kans, dat zou je bij duurzaamheid ook kunnen doen.' Guilia doet een oproep aan opdrachtgevers: 'Denk kritisch na over een doel dat past bij het onderwerp. En durf daar dan ook veel punten aan te geven. Zo komt de partij die het meeste bijdraagt ook echt als winnaar uit de bus.'



3.1 Diversiteit & Inclusie

Het college streeft naar een diverse en inclusieve stad. Dat is vastgelegd in het Coalitieakkoord 2023-2026 'Haags Akkoord'. Een personeelsbestand met medewerkers met verschillende achtergronden, op basis van bijvoorbeeld etniciteit, geslacht, seksuele geaardheid, levensbeschouwing en cultuur, vergroot de herkenbaarheid voor inwoners. Dit geldt niet alleen voor de inhuur van personeel voor onze eigen organisatie, maar ook voor de partijen waar wij diensten bij afnemen. Diversiteit & Inclusie maken onderdeel uit van ons strategisch personeelsbeleid. Ook is er geen ruimte voor bedrijven die discrimineren in ons inkoopbestand. Het is daarom zaak onze doelstellingen op het gebied van inclusie en diversiteit ook in ons MVOI-beleid te verankeren.

ACTIES

- ☒ Bij raamcontracten – bijvoorbeeld voor de inhuur van personeel – en model offerteaanvragen voor diensten voor de inhuur van personeel, waaronder de overeenkomst voor uitzendkrachten, nemen we criteria op het gebied van discriminatie, inclusie en diversiteit op.
- ☐ We betrekken Diversiteit & Inclusie ook bij de contractrelaties die we aangaan met onze partners. Als opdrachtgever stellen we voor opdrachten passende en relevante eisen en maatregelen op dit gebied. We letten daarbij ook op toegankelijkheid voor mensen met een fysieke beperking.
- ☐ We nemen een aanvullende, expliciete beëindigingsbepaling op in de gemeentelijke modelovereenkomst t.a.v. discriminatie.



3.2 Ketenverantwoordelijkheid

Als Internationale Stad van Vrede en Recht heeft Den Haag een bijzondere verantwoordelijkheid op het gebied van mensenrechten en internationale rechtvaardigheid. Dit betekent voor onze rol als opdrachtgever dat we het mogelijke doen om ervoor te zorgen dat producten die (deels) van elders komen op een eerlijke manier worden geproduceerd, met respect voor mensenrechten, onder goede arbeidsomstandigheden en met zorg voor natuur en milieu.

Daarvoor is het nodig misstanden op het gebied van mens, natuur en milieu uit te bannen in vaak lange productieketens. Daarbij neemt iedere schakel in de productieketen verantwoordelijkheid om deze misstanden zoals kinder- of dwangarbeid, onmenselijke werkomstandigheden en ontbossing op te sporen en aan te pakken. Dichter bij huis betekent dit dat leveranciers de regelgeving op het gebied van arbeidsomstandigheden respecteren en arbeidsvoorwaarden bieden die een fatsoenlijk bestaan mogelijk maken. Wij doen dit omdat wij als gemeente ervoor staan dat de mensen die werken aan projecten in opdracht van de gemeente in goede werk- en woonomstandigheden leven, zie ook het programma 'Arbeidsmigratie in goede banen' (RIS 316674).

Publieke opdrachtgevers zoals gemeenten kunnen deze ketenverantwoordelijkheid op verschillende manieren stimuleren, bijvoorbeeld door bij opdrachten in risicovolle sectoren de zogenaamde Internationale Sociale Voorwaarden (ISV) van toepassing te verklaren. Daarbij wordt het toepassen van 'due diligence' (gepaste zorgvuldigheid) als voorwaarde gesteld bij de uitvoering van opdrachten.²

² Due diligence betekent letterlijk 'gepaste zorgvuldigheid'. Deze term wordt breder gebruikt, bijvoorbeeld voor boekhoudkundig onderzoek bij overnames en fusies. Bij MVOI gaat due diligence om gepaste zorgvuldigheid ten aanzien van mensenrechten en milieu, om het permanent evalueren en reageren op (potentiële) risico's en schendingen als gevolg van onze bij de uitbesteding van bedrijfsactiviteiten. Het due diligence proces van een leverancier start met het uitvoeren van een risicoanalyse naar de eigen internationale keten om risico's in beeld te brengen en invulling te geven aan de wijze waarop zij omgaan met deze risico's.

Onderstaand schema bevat de inkoopcategorieën met verhoogde risico's op misstanden en met voldoende omvang om via opdrachten enige invloed uit te kunnen oefenen.

Risicocategorie	Toelichting en voorbeelden
Personeelgerelateerde zaken	Bedrijfskleding Catering (levensmiddelen)
Gebouwgebruik en installaties	Grondstoffenmanagement en afvalzorg
Bouw/Grond-, weg en waterbouw (GWW)	Hout, natuursteen, flexibele arbeid
Vervoer	Herkomst en winning grondstoffen voor accu's (kobalt)
Energie	Levering elektriciteit: herkomst grondstoffen voor zonnepanelen, windturbines
Kantoorbenodigdheden	Kantoorinrichting, papier, kantoorartikelen
Automatisering & telecommunicatie	ICT-hardware, audiovisuele middelen, datacenters

Figuur 2: Inkoopcategorieën met verhoogde risico's op misstanden in productieketens

We gaan de komende jaren waarborgen dat we in bovenstaande inkoopcategorieën het mogelijke doen om te komen tot rechtvaardigere productieketens.

ACTIES

- ☐ Als opdrachtgever zorgen we dat we ons bewust zijn van de belangrijkste risico's in productieketens, met behulp van de MVO-Risicochecker.³ Zo kunnen we deze meenemen in onze aanbestedingsstrategieën en hierover het gesprek met onze leveranciers voeren. We letten hierbij ook op arbeidsomstandigheden en arbeidsvoorwaarden bij leveranciers in Nederland.
- ☐ Bij de gunning van opdrachten waarbij gewerkt wordt met goedkope arbeidskrachten, maken we afspraken over de aansprakelijkheid voor de werk-, woon- en leefomstandigheden van EU-arbeidsmigranten die via aannemers en/of onderaannemers worden ingehuurd.
- ☒ In complexe ketens (bijvoorbeeld natuursteen en kleding) sturen we in opdrachten op het vergroten van transparantie over de risico's in de keten. We komen onze verplichtingen als ondertekenaar van het convenant 'Tru-Stone' na.⁴
- ☒ We blijven gebruik maken van verantwoord geproduceerd hout (FSC).
- ☒ Voor de levering van koffie, thee en cacao-producten kiezen we voor producten met het Fair Trade-label.
- ☒ In ons contract voor bedrijfskleding is de keuze gemaakt om zoveel mogelijk gebruik te maken van hergebruik en levensduurverlenging. In ons contractmanagement blijven we de arbeidsomstandigheden in deze keten aan de orde stellen.

³ Deze MVO Risicochecker is ontwikkeld door MVO Nederland, zie www.mvorisicochecker.nl.

⁴ De Nederlandse en Vlaamse natuursteensector hebben samen met de Nederlandse en Vlaamse Overheid, ngo's en vakbonden afspraken gemaakt voor een meer verantwoorde productie en inkoop van natuursteen. Het gezamenlijk initiatief wordt 'Initiatief TruStone' genoemd.



‘Benoem het gelijk in de eerste gesprekken’

INTERVIEW

Van pleinen tot bruggen en van boulevards tot kademuren. Natuursteen is overal in de stad terug te vinden. Maar hoe zit het eigenlijk met de arbeidsomstandigheden van de mensen die natuursteen winnen of verwerken? Die bleken lang niet altijd goed te zijn. Daarom is het nu belangrijk onderwerp van gesprek bij nieuwe projecten van de gemeente.

Natuursteen komt veelal uit Portugal of Azië. Het belandt via verschillende stappen hier in Nederland. Die stappen samen noem je een keten. Het is ingewikkeld om overzicht over de gehele keten te hebben. Toch willen we dat er bij geen van de betrokken bedrijven mensenrechten geschonden worden. Ook moeten de arbeidsomstandigheden goed zijn. De arbeiders moeten niet te veel uren maken en hun werk veilig kunnen doen. Van kinderarbeid mag natuurlijk nooit sprake zijn. Die verantwoordelijkheid draagt de gemeente des te meer als internationale stad van Vrede en Recht. Helaas is dat in het verleden niet overal goed gegaan. Diëto de Vries is als adviseur natuursteen zo’n twintig jaar betrokken bij projecten waar natuursteen gebruikt wordt. Aan hem en zijn collega’s de taak om dit in de gaten te houden.

‘In het begin was het heel lastig,’ vertelt Diëto. ‘Hoe kunnen wij in Den Haag weten wat de omstandigheden in bijvoorbeeld China zijn? We hebben toen onze krachten gebundeld in het TruStone Initiative.’ Dat is een initiatief van de Rijksoverheid, meerdere grote Nederlandse en

Vlaamse gemeentes en bedrijven in natuursteen. ‘We kwamen samen tot de conclusie dat het gaat om inzicht. Dat is heel belangrijk en dat werd dus het doel.’

Hoe gaat dat in zijn werk? ‘Je vraagt de leverancier om zelf onderzoek te doen in de keten. Zij hebben de opdracht om aan te geven waar de risico’s zitten en wat ze daaraan doen.’ Bij een groot nieuw project komt er een aanbesteding. Daarbij geef je een opdracht waar meerdere bedrijven op kunnen reageren. Zij moeten aan regels voldoen om de opdracht te kunnen krijgen.

Als een leverancier met een aanbesteding meedoet, moet hij of zij nu een plan van aanpak over dit onderwerp laten zien. Hoe beter dat plan hoe groter de kans dat diegene de opdracht krijgt. Volgens Dieto hadden de leveranciers daarbij een lange weg te gaan. ‘In het begin waren de plannen niet goed. Je kunt wel beweren dat je zelf hebt gezien dat de arbeidsomstandigheden goed zijn, maar dat zegt niet zoveel.’

Het belangrijkste is volgens Dieto dat er een derde instantie is die controleert en registreert. Er is veel meer bekend dan je zou denken, vertelt hij. ‘Ook in China is er een arbodienst en zijn er mensenrechtenorganisaties die onderzoek doen en dat publiceren. Dat staat gewoon online.’

Volgens Dieto zou aandacht voor mens en planeet een vast onderdeel moeten zijn in het contract. ‘Als je een project hebt met natuursteen bespreek mensenrechten en arbeidsomstandigheden dan altijd. Benoem het gelijk in de eerste gesprekken met de leveranciers. Dan kunnen zij er rekening mee houden en kan je er in alle openheid naar blijven vragen.’



3.3 Werk en participatie (Sociaal Inkopen)

We bevorderen dat meer mensen aan het werk komen en we willen dat minder mensen in Den Haag afhankelijk zijn van een uitkering. Werk is de beste armoedebestrijding en bovendien goed voor persoonlijke ontwikkeling en eigenwaarde. Met onze gemeentelijke opdrachten kunnen we in belangrijke mate bijdragen aan de ambitie om zo veel mogelijk mensen aan het werk te helpen en als dat (nog) niet lukt dat we hen een ander duurzaam perspectief op arbeid of participatie bieden. De gemeente Den Haag hanteert bij sociale inkoop de volgende volgorde:

- 1 Als het past bij de aard van de opdracht en als het voor de gemeente uitvoerbaar is, geven we de voorkeur aan het zelf uitvoeren (inbesteden) van diensten/ producten aan Den Haag Werkt, Werken In Opdracht (WIO) alvorens over te gaan tot een aanbestedingstraject.
- 2 Mocht inbesteding niet mogelijk zijn, dan wordt daarna altijd gekeken of de opdracht aanbesteed kan worden middels een voorbehoud aan een sociale onderneming (SO) (artikel 2.82 gewijzigde Aanbestedingswet 2012).
- 3 Als beide niet mogelijk is (of voor het gedeelten waar dit niet mogelijk is) past de

gemeente Den Haag bij aanbestedingen en inkoop social return toe. Opdrachtnemers zetten minimaal 5% van de gegunde opdrachtsom in op werkgelegenheid of arbeidsontwikkeling voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.

Door inbesteding van opdrachten via Werk in Opdracht (WIO), door het stimuleren van sociaal en inclusief ondernemerschap en door Social Return on Investment (SROI) creëren we duurzaam ontwikkelperspectief voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt en dragen we bij aan de maatschappelijke opgaven in de stad.

Werk in opdracht

Den Haag Werkt geeft een werkplek aan mensen met afstand tot de arbeidsmarkt. Veel gemeentelijke opdrachten kunnen door de medewerkers van Den Haag Werkt worden uitgevoerd. Voorbeelden zijn de schoonmaakwerkzaamheden op het stadhuis.

Sociaal ondernemen

Den Haag kent tal van sociaal ondernemers die met hun bedrijf mensen die dat nodig hebben een steuntje in de rug willen geven. Daarmee zijn sociaal ondernemers belangrijke

partners van de gemeente in het verhogen van de arbeidsparticipatie in de stad. Door meer opdrachten te gunnen aan deze groep ondernemers wordt er een bijdrage geleverd aan deze belangrijke doelstelling.

SROI

SROI is al goed ingeburgerd in de gemeentelijke organisatie en professioneel georganiseerd, met een apart team, backoffice en een eigen monitoring- en contractmanagementsysteem WIZZR, waar nu ook per kalenderjaar de resultaten per dienst in een dashboard worden bijgehouden. SROI is goed ingeregeld in de organisatie. Er worden veel innovatieve oplossingen toegepast (naast plaatsingen uit de doelgroepen, samenwerking met sociale ondernemers en sociale werkvoorzieningen en maatschappelijke initiatieven). Met SROI hebben we een krachtig instrument om werk- of ontwikkelkansen te creëren voor mensen die hulp kunnen gebruiken. Daarnaast is het een manier voor opdrachtnemers om de sociale kant van hun bedrijf te tonen. Het is onze ambitie dat SROI niet alleen de verantwoordelijkheid is van Den Haag Werkt, maar dat de inkopende gemeentelijk diensten mede-eigenaar zijn van het beleid en de uitvoering van SROI.

ACTIES

- ☐ We gaan als gemeente inzetten en sturen op de juiste volgorde bij sociale inkoop. We kijken dan ook eerst of inbesteden (WIO) mogelijk is, daarna voorbehouden (sociaal ondernemers). Als dit (gedeeltelijk) niet mogelijk is, passen we SROI toe.

- ☐ We gaan vaker gebruik maken van de 'percelenregeling', waarmee opdrachten voorbehouden kunnen worden aan sociale ondernemers in de stad.

- ☐ Binnen de SROI-aanpak richten we ons meer op ontwikkeling van de doelgroep en duurzame plaatsingen met voldoende ontwikkelperspectief. We gaan daarom kijken of het mogelijk is te komen tot opdrachten voor langere tijd, bijvoorbeeld in de vorm van meer raamcontracten.
- ☒ Dat laatste vraagt ook om aanpassing van de geldigheidsduur van plaatsingen. We sturen jaarlijks waar nodig bij.
- ☒ We gaan actief met opdrachtnemers op zoek naar alternatieven voor het invullen van de SROI-verplichting als het plaatsen van mensen op werkplekken niet lukt.



‘We hebben durven afwijken van de normale weg’

INTERVIEW

Als je aan het werk bent, wil je wel door een schoon raam kunnen kijken. En het IJspaleis is niet langer het IJspaleis als de witte gevel niet goed gereinigd wordt. Onlangs moest het contract vernieuwd worden voor de glas- en gevelreiniging van 80 kantoorpanden van de gemeente. Een mooie kans om mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt aan de slag te krijgen.

Het ging om kantoorpanden in vier verschillende gebieden van de stad, in Noord, Zuid, aan de Leyweg en op het Spui. Inkoopadviseur Cees-Jan van Heijzen deed dit project samen met opdracht-

gever John Kranz. 'We hebben de opdracht in vier stukken verdeeld, zodat kleine bedrijven ook een kans maakten. Bovendien zijn er voor hoogbouw weer andere vereisten dan voor laagbouw, bijvoorbeeld qua opleiding of veiligheidseisen.'

De twee waren van het begin bezig met de kansen voor Maatschappelijk Verantwoord Opdrachtgeven en Inkopen. Dat betekent dat je niet alleen rekening houdt met prijs en kwaliteit. Je kijkt ook naar de effecten op mens en planeet. De gemeente kan als grote opdrachtgever zo een positieve impact hebben. Ze besloten dat ze extra in wilden zetten op social return. Daarmee help je mensen aan een werk- of stageplek die nu thuis zitten.

Cees-Jan legt uit: 'Glas- en gevelreiniging is mensenwerk, je hoeft er geen hoge opleiding voor te hebben. Dat bood dus een mooie kans. Gelukkig is de werkloosheid heel laag. Dat betekent wel dat het vooral om mensen gaat die best een lange weg te gaan hebben. De bedrijven kunnen daarbij helpen, bijvoorbeeld door ze een opleiding te bieden.'

Ze besloten daarom in de opdracht te vragen om 30% inzet op social return. Dat betekent dat het bedrijf 30% van het geld voor de opdracht moeten besteden aan dit doel. Dat was een hoge inzet, want de gemeente verplicht dit normaal voor 5%. De 30% was geen eis, maar het bedrijf kreeg er wel extra punten voor. Daardoor is de kans groter dat je als winnaar uit de bus komt bij de aanbesteding. Bij een aanbesteding kunnen meerdere bedrijven meedoen om een opdracht te krijgen. 'We besloten ook om niet alleen sociaal ondernemers te laten reageren, maar alle soorten bedrijven.' Sociaal ondernemers willen met hun onderneming een bijdrage leveren aan de maatschappij. 'Zo stimuleer je ook andere ondernemers om hiermee aan de slag te gaan.'

Er kwamen veel reacties. Uiteindelijk ging de opdracht voor elk van de vier gebieden in de stad naar een ander bedrijf. Deze bedrijven scoorden allemaal hoge percentages op social return. Hoe kijken John en Cees-Jan erop terug? 'We hebben durven afwijken van de normale weg door dit aspect veel zwaarder mee te wegen. Het is fijn als het dan ook goed uitpakt.'

Cees-Jan vindt zijn werk leuker geworden sinds er meer aandacht is voor mens en planeet. 'Eerst was inkoop vooral gericht op besparen. Door Maatschappelijk Verantwoord Opdrachtgeven en Inkopen zijn we op een andere manier aan tafel gekomen. Je bent meer een bruggenbouwer. We leveren een bijdrage aan belangrijke doelstellingen van de gemeente.'



3.4 Vitaal & innovatief lokaal ondernemerschap

We willen met onze opdrachten de Haagse economie en werkgelegenheid stimuleren. Het merendeel van onze opdrachten komt al terecht bij het regionale MKB. Den Haag is ook een aantrekkelijke plek voor start-ups en bedrijven die zich richten op maatschappelijke en technologische innovaties met internationale impact. Als ImpactCity bieden we kansen aan ondernemers en andere impactmakers die werken aan vernieuwende oplossingen voor een betere wereld. Bijvoorbeeld door innovatieve ondernemers en creatief talent te stimuleren om met goede ideeën en plannen te komen om de Impact Economy verder te ontwikkelen. Dat doen we onder meer met behulp van: de Haagse Vernieuwers Challenge, het Startup in Residence Programma en het Impactfest.

ACTIES

- ✓ We doen marktconsultaties als onderdeel van grote projecten en voorafgaand aan grote of complexe aanbestedingen. Daarvoor nodigen we ook lokale en regionale ondernemers uit.
- ✓ We passen de 'percelenregeling' waar mogelijk toe. Dit maakt het mogelijk om een deel van een grotere opdracht een op een te gunnen aan een regionale ondernemer.
- ✓ Bij meervoudig onderhandse aanbestedingen nodigen we minimaal 2 ondernemers uit de regio Haaglanden uit.
- ✓ In de Taskforce Aanbesteden met vertegenwoordigers van MKB Den Haag, VNO-NCW Den Haag en de gemeente Den Haag, bespreken we hoe we de deelname van MKB-bedrijven aan onze aanbestedingen zo veel mogelijk kunnen bevorderen.
- ✓ We communiceren over ons inkoopbeleid en de aanbestedingen via de Haagse website 'Zakendoen met de gemeente'.
- ✓ Met inzet van instrumenten zoals Start-Up in Residence en de percelenregeling willen we innovatieve ideeën en ondernemers in de stad stimuleren.



3.5 Klimaat

Den Haag wil in 2030 klimaatneutraal zijn. We willen dit bereiken door fors in te zetten op energiebesparing, de ontsluiting van duurzame warmtebronnen, duurzame mobiliteit en de circulaire economie. Dit doen we uiteraard ook voor onze eigen organisatie. Zo proberen we op ons energieverbruik te besparen door verduurzaming van ons vastgoed, de aanleg van zonnedaken en tal van andere energiebesparende maatregelen. Ook werken we aan de verduurzaming van ons wagenpark. Voor het Actieplan MVOI is het relevant dat de CO₂-footprint van onze inkopen zo klein mogelijk wordt.



ACTIES

- ☒ We passen de CO₂-prestatieladder toe in de selectiefase van opdrachten in het fysiek domein (vastgoed, Bouw/Grond-, weg en waterbouw (GWW), openbare ruimte), passend bij de voortgang de markt op dit gebied.
- ☒ We passen de milieukostenindicator (MKI) toe bij opdrachten in de GWW met een substantieel grondstoffenverbruik en een hoge verwachte CO₂-uitstoot.
- ☐ We gaan het instrument CO₂-beprijzing vaker toepassen.
- ☐ Bij opdrachten in het fysieke domein gaan we inzetten op het gebruik van materialen met een lage CO₂-footprint. Dit betekent dat de uitstoot van CO₂ of de langdurige opslag van koolstof in de vorm van biobased materialen al in de ontwerpfase van deze opdrachten moeten worden meegewogen.
- ☐ We zetten bij GWW-opdrachten een monitoringssysteem op om te kunnen rapporteren over de CO₂-uitstoot en de vermindering ervan als gevolg van duurzame uitvragen. Hiermee zetten we ook een belangrijke stap naar certificering van de gemeentelijke organisatie tot niveau 5 van de CO₂-Prestatieladder, met niveau 4 als tussenstap in deze periode.



‘Een toekomstbestendig pand waar we trots op mogen zijn’

INTERVIEW

Een pand uit de jaren zestig dat binnenkort volledig energieneutraal is. Met windturbines op het dak, driedubbel glas én de stijlelementen van vroeger. Dat is het kantoorpand van de gemeente aan de Fruitweg 17. Voor de verbouwing was heel weinig tijd, maar het is gelukt.

Projectleider Michiel van der Valk vertelt: ‘We kregen in de zomer van 2019 te horen dat dit project binnen anderhalf jaar klaar moest zijn. Normaal staat daar zeker vier jaar voor.’ Vanwege de korte tijd besloot inkoopadviseur Jaco de Bruijn twee aanbestedingen uit te zetten. Eén voor een ontwerpteam en één voor een bouwteam. Bij een aanbesteding geef je een opdracht waar meerdere bedrijven op kunnen reageren. Zij moeten aan regels voldoen om de opdracht te kunnen krijgen. ‘Uiteindelijk zat er één week tussen de twee aanbestedingen.’

Het was belangrijk dat het winnende bedrijf veel deed aan duurzaamheid. Het gebouw moest goed zijn voor mens en planeet. Dus zo veel mogelijk energieneutraal, gasloos en met zo min mogelijk verbruik van grondstoffen. Jaco: ‘We hebben de bedrijven gevraagd wat hun visie daarop is. Hoe gaan ze om met hergebruik van materialen in een bestaand pand. En hoe krijg je het energieneutraal? Die doelen kunnen met elkaar botsen.’

Michiel: 'Het ging om een heel oud gebouw, ooit was het een boekbinderij. We moesten het helemaal laten strippen. Alle wanden, muren en kozijnen gingen eraf.' Het bedrijf dat de aanbesteding won, maakte een geïsoleerde gevel met kozijnen van driedubbel glas. Ook het dak werd geïsoleerd en er zijn duurzame installaties geplaatst. Er kwam een warmtekoudebron in de grond waardoor er geen gasaansluiting meer nodig was. Binnenkort worden er windturbines en zonnepanelen geplaatst en dan is het pand volledig energieneutraal. Michiel: 'En je kan een kopje koffie drinken op het dakterras.'

Michiel vindt het belangrijk dat bij de aanbesteding rekening is gehouden met mens en planeet. 'Ik heb ook kinderen, ik wil dat ze in een goede wereld opgroeien. Tegelijkertijd moet het project wel haalbaar zijn. Het is nu eenmaal een stuk duurder.' Hij gelooft dat de gemeente innovaties kan stimuleren. 'Neem de windturbines op het dak – een particulier zal dat niet zomaar doen. Als je dat soort investeringen als overheid niet doet, doet niemand het.'

Sinds maart 2022 is het pand in gebruik. De pandemie zorgde voor enige vertraging, maar er is razendsnel gewerkt. Jaco kijkt met voldoening terug op de verbouwing: 'Een aanbesteding is maar een middel om een doel te bereiken. Straks hebben we een energieneutraal jaren 60-pand. Het is een fantastische prestatie van het betrokken team, in zo'n korte tijd.' Michiel sluit zich daarbij aan: 'Een toekomstbestendig kantoor waar we trots op mogen zijn.'



3.6 Gezonde leefomgeving (milieu, klimaatadaptatie en biodiversiteit)

Den Haag is een snelgroeende stad waar de komende jaren nog veel gebouwd zal worden. Zonder extra maatregelen zal dit gevolgen hebben voor de luchtkwaliteit, de geluidshinder en het groen in de stad. Wereldwijd en zeker ook landelijk staat de biodiversiteit sterk onder druk. Tegelijkertijd wordt Den Haag geconfronteerd met de gevolgen van klimaatverandering. Zelfs als het wereldwijd lukt om de uitstoot van CO₂ en andere broeikasgassen snel terug te dringen, zal Den Haag vaker dan nu te maken hebben met extreme regenval en lange perioden van hitte en droogte. Daarom is het belangrijk maatregelen te treffen om ons aan te passen aan een veranderend klimaat.

Milieu: betere luchtkwaliteit en minder geluidsoverlast

Den Haag is deelnemer van het Schone Lucht Akkoord (SLA). Samen met het Rijk, provincies en gemeenten werkt Den Haag aan permanente verbetering van de luchtkwaliteit. Schone lucht is immers van levensbelang. We willen in 2030 de WHO-advieswaarden met betrekking tot schone lucht halen. Dit betekent dat we bij onze opdrachtgeving maximaal inzetten op beperking van de uitstoot van stikstofoxiden en fijnstof die ontstaan bij de verbranding van fossiele brandstoffen. Hiermee dringen we ook de geluidsoverlast terug.

ACTIES

- ☒ Gemeentebreed kiest de gemeente waar dit technisch haalbaar is voor emissievrije leveringen van goederen en diensten.
- ☒ We verduurzamen ons eigen wagenpark en onze mobiele werktuigen (zoals bladblazers en kettingzagen), waarbij we voertuigen en machines op fossiele brandstoffen waar technisch mogelijk uifaseren ten gunste van emissievrije varianten.
- ☐ In 2022 is er bij één afdeling een pilot Autodelen gestart. Daarbij is gebruik gemaakt van een autodeelsysteem om het aantal voertuigen te verminderen. In 2024 en 2025 willen we deze pilot evalueren en bepalen welke aanvullende maatregelen nodig zijn om het wagenpark verder te verkleinen.
- ☒ De gemeente heeft het Convenant Schoon en Emissieloos Bouwen ondertekend op het ambitieuze niveau. Als koplopergemeente zetten we bij onze eigen opdrachten in het fysieke domein in op emissiearm en emissievrij bouw materieel en een duurzame bouwlogistiek. Daarmee willen we in 2030 minimaal 60% reductie van NO_x en CO₂-uitstoot realiseren. We werken hierbij samen met andere grote publieke opdrachtgevers als het Rijksvastgoedbedrijf en andere grote gemeenten.
- ☐ Het ontwerp en de inrichting van onze projecten voor de openbare ruimte moeten uitnodigen tot sport, bewegen, fietsen en wandelen, conform de het STOMP-principe⁵ van de Strategie Mobiliteitstransitie.

Klimaatadaptatie

Den Haag moet zich voorbereiden op de gevolgen van klimaatverandering. Sommige gevolgen zijn nu al duidelijk. Zo zal extremer weer vaker voorkomen in de vorm van langere periodes van droogte, hitte en extreme neerslag. Dit betekent dat onze infrastructuur robuuster moet worden en de openbare ruimte zodanig ingericht moet zijn dat deze meer verkoeling biedt en bestand is tegen langere periodes van droogte.

ACTIES

- ☒ Bij opdrachten in het fysieke domein houden we bij de vormgeving rekening met het hitte-eiland effect en proberen we wateroverlast te voorkomen. Hierbij maken we gebruik van onze Wegwijzer Klimaatadaptatie.
- ☒ We gaan opdrachten voor het onderhoud van de buitenruimte met elkaar combineren ('werk met werk'), zodat de buitenruimte waar mogelijk meer klimaatbestendig wordt. We zorgen voor meer groen in de stad, bijvoorbeeld langs de grachten.

⁵ STOMP staat voor Stappen, Trappen, OV, Mobility as a Service en Privé-autogebruik. Bij het STOMP-principe geven we de S de meeste prioriteit, gevolgd door de T, de O, de M en dan pas de P.

Natuurinclusiviteit en biodiversiteit

Met onze opdrachten versterken we het groene karakter van onze stad en zetten we in op herstel van natuurwaarden.

ACTIES

- ☒ Bij projecten voor de openbare ruimte maken we in de ontwerpfase conform de Nota Stadsnatuur (RIS 305824) gebruik van de Natuurkansenscan om de kansen op versterking van het groen en de biodiversiteit in kaart te brengen.
- ☒ Bij de inkoop van bloembollen, bloemen en planten voor de openbare ruimte vragen we om keurmerken gericht op het zoveel mogelijk beperken van bestrijdingsmiddelen.
- ☒ We beperken het gebruik van bestrijdingsmiddelen bij de inkoop van planten en het groenonderhoud.
- ☐ We beperken de inkoop van snijbloemen voor feestelijke gelegenheden door te kiezen voor alternatieven. De resterende snijbloemen moeten biologisch zijn.
- ☐ Binnen de bedrijfskantines en de catering zullen we verdere stappen zetten op weg naar een meer biologisch plantaardig aanbod.

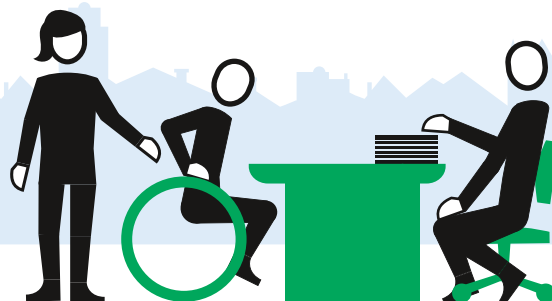


3.7 Circulariteit

Er zijn veel redenen om te werken aan een toekomstbestendige en circulaire economie. Een circulaire economie zorgt dat we onafhankelijker worden van schaarse grondstoffen, verbetert de leveringszekerheid en betaalbaarheid van grondstoffen voor bedrijven en zorgt voor substantiële CO₂-besparing. Voor heel Nederland geldt dat 55 tot 65% van de emissies van broeikasgas terug te voeren is op de productie van goederen.

Den Haag heeft al serieuze stappen gezet naar meer circulariteit. Bij gemeentebrede inkoopcontracten voor vloerbedekking, kantoorinrichting en bedrijfskleding richten we ons op levensduurverlenging en hergebruik van materialen. Maar we kunnen meer bereiken door in de ontwerpfase na te denken over levensduurverlenging, en de inzet van biobased materialen die hernieuwbaar zijn en soms langdurig koolstof opslaan.

Ook moeten we aandacht hebben voor zogenaamde losmaakbaarheid. Dat houdt in dat we werken en gebouwen zodanig ontwerpen dat materialen na een bepaalde periode weer hoogwaardig hergebruikt kunnen worden. Daarnaast zullen we vaker inzetten op gebruik in plaats van eigendom. Dat betekent dat we diensten inkopen in plaats van fysieke producten.



ACTIES

- ☒ We gaan verpakkingsmateriaal beperken door 'zero waste' als uitgangspunt te hanteren voor al onze opdrachten.
- ☒ Het gebruik van materialen met een grote CO₂-uitstoot, zoals asfalt, beton en staal, beperken we voor zover dit functioneel mogelijk is. Voor het asfalt en beton dat we desondanks nog inkopen, zetten we in op steeds hogere percentages hergebruikt materiaal.
- ☐ Bij opdrachten in het fysiek domein gaan we vaker en meer gebruik maken van hergebruikt en biobased materiaal door circulaire ontwerpprincipes toe te passen. Deze worden ook opgenomen in het Handboek Openbare Ruimte.
- ☐ We gaan stappen zetten om ervoor te zorgen dat bij alle relevante opdrachten circulariteit wordt meegenomen. Op dit moment wordt in 30% van de relevante inkoopopdrachten circulariteit bij de selectiecriteria meegenomen. Dit percentage zal tot 2030 stapsgewijs moeten groeien. Hierop gaan we de komende jaren op sturen.
- ☐ We gaan een pilot starten met een circulair bouwdepot voor onze opdrachten in het fysieke domein.
- ☐ We gaan een monitoringssysteem opzetten om zicht te krijgen op hoeveel primair, secundair en biobased materiaal we in onze opdrachten gebruiken, te beginnen in de Grond-, Weg- en Waterbouw.



‘We hebben niet gezocht naar een product, maar naar een partner’

INTERVIEW

In een circulaire economie bestaat geen afval, omdat alles wordt hergebruikt. Meubels op kantoor zijn bij uitstek geschikt om circulair in te kopen. Je kunt ze repareren of afgedankte meubels een tweede leven geven. Toen een nieuw bedrijf gezocht moest worden voor de kantoormeubelen, koos de gemeente voor een bijzondere methode. Daarbij stonden geen eisen maar ambities centraal.

Projectleider Nienke Minkhorst en inkoopadviseur Cees-Jan van Heijzen wisten gelijk dat dit geen gemakkelijke klus zou zijn. Allereerst omdat de gemeente op een andere manier wilde werken, met meer ontmoetingsplekken. En ten tweede omdat niet langer productie van nieuwe meubels uit de fabriek centraal moest staan. Reparatie en hergebruik waren de nieuwe weg. Dat sloot aan bij een van de belangrijkste ambities van de gemeente, namelijk een duurzaam Den Haag. Toen kwam ook nog corona om de hoek kijken.

Nienke en Cees-Jan wilden niet op de traditionele manier aanbesteden. Dat was onmogelijk omdat ze niet goed wisten hoe er na de pandemie gewerkt zou worden. Daarnaast gingen de ontwikkelingen op het gebied van circulariteit razendsnel. ‘We hadden de expertise van de markt dus echt nodig. Daarom kozen we voor Rapid Circulair Contracting,’ vertelt Cees-Jan. Dat is een speciale techniek van inkopen. Je gaat daarbij samen met het bedrijf kijken hoe je de ambities

in gaat vullen. De ambities waren onder meer circulariteit, maar gingen bijvoorbeeld ook over gezond en veilig werken.'

Het bedrijf dat het is geworden kon voor 98% meubilair aanbieden dat werd hergebruikt.

Nienke: 'Zij hadden een heel ander concept dan de traditionele leveranciers. Ze zijn meer een netwerkpartij in plaats van een fabrikant. Onze nieuwe leverancier heeft dus overal samenwerkingspartners, waar ze meubilair vandaan kunnen krijgen. Vervolgens knappen ze dat op en geven het een tweede leven.'

Als er nu een nieuw meubel nodig is, wordt eerst gekeken wat de gemeente nog heeft staan. Daarna doet het bedrijf navraag bij de samenwerkingspartners. Dat betekent wel dat het allemaal langer duurt. Nienke: 'We hebben gezegd dat het maximaal 3 maanden mag duren. Anders gaan we toch nieuw fabriceren, maar dan wel met natuurlijke materialen.' Als een meubel wordt afgekeurd mag dit geen afval opleveren. Het krijgt dan ergens anders een tweede leven. Of het wordt gedemonteerd en onderdelen worden hergebruikt.

Het project loopt inmiddels en er zijn bij de uitvoering wel beren op de weg. Nienke: 'Omdat we nog niet op grote schaal bezig zijn met onze nieuwe manier van werken gaat het vooral om kleinere projecten. Aanvragen waarbij maar een paar meubels geleverd moeten worden. Daarbij is het vaak lastig om snel goede kwaliteit te leveren.'

Cees-Jan vindt deze manier van aanbesteden voor dit doel geslaagd: 'Het voordeel van dit contract is dat het gebaseerd is op ambities. Daardoor kunnen we meegroeien met wat er gebeurt in de wereld. We hebben niet gezocht naar een product, maar naar een partner. Een bedrijf dat met ons kan bouwen aan duurzame producten.'

'Het is wel een kwestie van de lange adem. En het betekent dat je soms je eigen belang los moet laten. Dus wat langer wachten op meubels die er misschien net anders uitzien dan je zou willen. Maar dat doe je voor het grotere algemene belang van een duurzaam Den Haag.'

Ook Nienke kijkt met voldoening terug op het proces. 'We deden het met zoveel mensen, er was zoveel draagvlak. Dat vond ik heel erg gaaf.'

4

Rapporteren over voortgang en evaluatie

4. Rapporteren over voortgang en evaluatie

Met Maatschappelijk Verantwoord Opdrachtgeven en Inkopen kan de gemeente als grote opdrachtgevende organisatie meer maatschappelijke waarde creëren en onze beleidsdoelen op het gebied van arbeidsparticipatie, Diversiteit & Inclusie, duurzaamheid, versterking van de lokale economie en ketenverantwoordelijkheid dichterbij brengen. Onze ambities zijn hoog. Over de voortgang van dit Actieplan en de effecten die het oplevert, willen we gedurende de looptijd jaarlijks rapporteren als onderdeel van de Planning & Control-cyclus. Deze momenten willen we bovendien gebruiken om na te gaan of het Actieplan MVOI actualisatie behoeft.

ACTIES

- ☐ In 2024 stellen we een set van indicatoren op en werken we aan een monitoringssysteem waarmee we de voortgang van dit Actieplan MVOI en de effecten ervan kunnen volgen.
- ☐ We rapporteren in het eerste kwartaal van 2025 en 2026 als onderdeel van de P&C-cyclus over de voortgang van de uitvoering van het Actieplan MVOI en de effecten.⁶
- ☐ We gebruiken deze rapportagemomenten om na te gaan of het Actieplan actualisatie behoeft.

⁶ Bij de Programmarekening over 2023 zal worden ingegaan op de voortgang en de effecten van het Actieplan MVI.